משנה · אחרונים · תוספות רבי עקיבא איגר · סדר טהרות

תוספות רבי עקיבא איגר על משנה כלים

רבי עקיבא איגר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תוספות רבי עקיבא איגר על משנה כלים

רבי עקיבא איגר

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוספות-רבי-עקיבא-איגר-על-משנה-כלים/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה ב 4
משנה ג 4
משנה ד 4
משנה ז 5
פרק ב 5
משנה א 5
משנה ג 5
משנה ה 6
משנה ז 6
פרק ג 6
משנה א 6
משנה ב 7
משנה ז 7
משנה ח 7
פרק ה 7
משנה ג 7
משנה ד 7
משנה ו 8
פרק ח 8
משנה ה 8
משנה יא 8
פרק ט 8
משנה ז 8
פרק יא 8
משנה א 8
משנה ו 9
פרק יב 9
משנה ו 9
משנה ז 9
פרק יג 9
משנה א 9
משנה ו 9
פרק טו 10
משנה א 10
פרק יז 10
משנה ה 10
משנה יא 10
משנה יג 10
משנה טו 10
פרק יח 11
משנה ב 11
פרק יט 11
משנה ד 11
משנה ט 11
פרק כד 11
משנה י 11
משנה יז 11
פרק כו 12
משנה ב 12
משנה ט 12
פרק כז 12
משנה ט 12
פרק כח 13
משנה ח 13
פרק ל 13
משנה ד 13

פרק א

משנה ב

[אות ב] **הרע"ב ד"ה מטמאין את האדם. שאם היו כלים רבים זעג"ז**. ואם היו כלים על ידו והנבילה בכלי העליון האדם טמא והכלים טהורים חוץ מכלי העליון שנוגע בו הטומאה. רמב"ם:

[אות ג] **בא"ד לא נטמאו הכלים התחתונים במשא**. וכ"כ הרמב"ם בפירושו בשם הספרא. אבל מדברי רש"י נדה (דף נ"ד סוף ע"ב) מבואר דגם כלים התחתונים טמאים משום טומאת משא אם דם נדה בעליון. ואולם ברש"י שבת (דפ"ג ע"ב ד"ה כרעו הן) מבואר דבכלים ליכא טומאת משא. וצ"ע:

[אות א] **במשנה וחשוכי בגדים במגע**. עיין יומא (דף י"ד בתוס' ד"ה אלא מאי מזה כו') ודבריהם תמוהים במה שכתבו ואין לתרץ מאי מזה נושא אף נושא וה"ה במגע כו' והא מפורש במתניתין דהכא דליכא כיבוס בגדים וצ"ע. ועיין בספר שיח יצחק שם:

[אות ד]

משנה ג

[אות ה] **תוי"ט ד"ה זובו של זב. ולא משום דא"א בלא צחצוח זיבה**. כדס"ל לר' יהושע דא"כ לתנייה גבי זובו ומדקתני לה גבי רוקו ע"כ משום דאתי מרוקו. גמ' שם:

[אות ו] **בא"ד שיהא טמא בטמא**. והא דל"א דיו דכמו דטמא בטהור טמא רק במגע ולא במשא ה"נ טמא בטמא. דכיון דמיפרך ק"ו. דלמגע לא אצטריך ק"ו. דלא גרע מגברא טהור. מש"ה ל"א דיו. גמרא שם. (ולפמ"ש התי"ט בד"ה למעלה מהן זובו בשטת הרמב"ם דש"ז דטהור בעי' כעדשה לנוגע וש"ז דזוב אפילו בכ"ש. א"כ איך מיפרך הק"ו הא הק"ו מועיל על מגעו בכ"ש. ומנ"ל טומאת משא) והיינו כר"ט (במתני' ה' פ"ק דבב"ק) עיי"ש. ועיין בהרע"ב שם דאנן קיי"ל כרבנן דאף היכא דמיפרך ק"ו אמרי' דיו. והא דקיי"ל הכא דש"ז דזב מטמא במשא היינו מטעם דא"א לש"ז בלא צחצוחי זיבה. וכמו שכתב הרמב"ם (בפ"א מהל' מטמאי מו"מ):

משנה ד

[אות ז] **מצורע שהוא מטמא בביאה**. וחמיר ג"כ זבה ממצורע דזבה מטמאה את בועלה. ומצורעת אינה מטמאה את בועלה כדדרשינן בת"כ ואם שכב ישכב איש אותה פרט למצורעת. וכן חמיר ג"כ דזבה עושית משכב ומושב לטמא אדם לטמא בגדים. ומצורעת אינה עושית מו"מ רק לטמא אוכלים ומשקים (וזהו שיטת תוספות דלא כהרע"ב שכתב דמצורע עושה מו"מ כמו זב) הר"ש (במתני' ג'):

[אות ח] **ברע"ב ד"ה חמור מכולם. דביאה במקצת.** עי' שבועות (דף י"ז ע"ב) ובתוספות שם דאם הכניס כו' לא מקרי ביאה במקצת. וכשנכנס כולו חוץ מחוטמו דפטור הטעם דדרך אחורים ל"ש ביאה:

משנה ז

[אות ט] **הרע"ב ד"ה עיירות המוקפות. מימות יהושע ב"נ.** הקשה לי חכם במה דפירש"י מלכים ב' (ז' ג') פתח השער כמו שנאמר מחוץ למחנה מושבו. והא שומרון לא היה מוקף חומה מימות יב"נ כמבואר מלכים א' (ט"ז כ"ד). והשבתי לו דנזהר בזה התרגום יונתן בפסוק הנ"ל מלכים א' (ט"ז כ"ד) ויקן את ההר תרגם יונתן וזבין ית כרכא. והיינו דס"ל מתוך קושי' הנ"ל דגם מקודם היה כרך גדול אלא שעמרי חיזק הבנין וקרא שם העיר שומרון וכמו שתרגם שם ובנא ית כרכא וקרא ית שמיה דקרתא די בנא על שום שמר מריה דטורא שומרון. מבואר דההר שומרון דסוף פסוק הניח כפשוטו ופירש טורא דמריה דטורא שומרון אבל מ"מ כבר היה בנוי כרך על ההר ומש"ה פי' ויקן את ההר וזבן ית כרכא. וא"כ י"ל דהיה מוקף מימות יהושע. ועיין רד"ק מלכים א' (י"ג י"ד):

[אות י] **בא"ד מחוץ למחנה מושבו.** וילפינן גז"ש מושבו מקרא דבית מושב עיר חומה תוס' בערכין (ד' ל"ב ע"ב ד"ה וקדשו כו'):

פרק ב

משנה א

[אות יא] **בהרע"ב ד"ה כלי עץ. משום דבתוכו תלה רחמנא.** קשה לי דאם כן בזכוכית דחז"ל גזרו טומאה דדמי לכ"ח. ג"כ ביש להם תוך ולא בית קיבול יהיה טמא ואיך חשוב כלי זכוכית בהדייהו [* ע' תוס' שבת ט"ו ע"ב ד"ה אתו כו' וד"ה עבדו רבנן כו' דלשיטתם ליכא לתרץ דעבדו הכירא כי היכי דלא לשרוף כו']:

[אות יב] **בא"ד אם הן ראויין למשכב ומושב.** ואזי טמא גם כן מטומאת מת ושרץ [*אפי' מדאו' ע' בהרא"ש]:

[אות יג] **ד"ה וכלי זכוכית. הוי ככלי חרס.** וגם לית להו טהרה במקוה וכ"כ הרמב"ם (פ"א דכלים). אבל בהר"ש סוף מסכתין כתב בפשיטות דיש להם טהרה במקוה וצ"ע. [* עי' בתשו' רבינו בחלק הכתבים סי' ר"י]:

משנה ג

[אות יד] **תוי"ט ד"ה הטהורים. כדדרשי' מקראי.** בשבת (דפ"ד ע"ב) ובפי' רש"י עירובין (דק"ד ע"ב) כתבו דכ"ח אינו מטמא במדרס הזב דלא חזי למדרס משום דנשבר וצל"ע:

[אות טו] **ברע"ב ד"ה כל שאין לו תוך. באחורי הכלי**. ולפי זה חמורים משקים מזב וזבה דאילו זב וזבה לא מטמאים לכ"ח מגבו ומשקים מטמאים. והראב"ד בהשגתו (פ"ז מהל' אבות הטומאה) השיג בזה על הרמב"ם. ולכאורה היה נראה דכוונת הרע"ב דאם נגעו באחורי הכלי באחוריים שיש להם חקק בבית מושבם דמקבלים טומאה בכה"ג כמ"ש הרע"ב בריש פ' זה ואשמעי' מתני' הכא דדוקא היכא דיש לכ"ח תוך אז מקבל טומאה מאחוריו במקום חקק. אבל אם אין לו תוך לא נטמא באחוריו וזה ממש כעין מ"ש הר"ש בפי' במתני' (ריש פרק כ"ז) דמסכתין. ואולם לפ"ז לא היה להסביר משנתינו בטומאת משקין והו"ל לפרש הכי בכל טומאות שבעולם. ועיין בר"ש (פ"ג מ"ה):

[אות טז] **תוי"ט ד"ה כל שאין. אין לו אחוריים כו'**. היינו דחכמים גזרו על משקים שיטמאו כלי שטף ואפי' נטמא מאחוריים לא נטמא תוכו. וזהו דוקא ביש לו תוך. אבל באין לו תוך אין בין תוכו (ר"ל אותו צד שמשתמשים בו) לגבו. אלא בנטמא גבו נטמא גם תוכו. ובפירוש הר"ש כאן נטמא גבו לא נטמא תוכו ט"ס וצ"ל כנ"ל:

משנה ה

[אות יז] **תי"ט ד"ה ניירות. לא ידענא מאי טומאה**. בסדרי טהרה הלכות נדה (סי' ק"ל ס"ק י"ט) השיג דמשנה שלימה היא במסכתין (פי"ז מט"ו) דנייר מקבל טומאה עיין שם. ויעויין במה שכתב הר"ש במסכתין פ"י מ"ד בפירוש התוספתא דנייר אינו מקבל טומאה וצ"ע. ועי' (פ"י מ"ו דמסכת פרה) [ובמסכת זבים פ"ה מ"ה]:

משנה ז

[אות יח] **ברע"ב ד"ה נטמאת אחת. כבר נכנס באויר הלזבז**. וקשה לי דזהו הטעם ל"ש בסיפא גבי בית תבלין של עץ דשם לא נטמא מאוירו. והר"ש כתב וז"ל דכשפיהם למטה מהלזבז נחשב הכל כלי א' אבל פיהן למעלה כל חדא וחדא תחשב כלי בפ"ע. ואם כן ניחא דעודף הלזבז משוי הכל לכלי א'. והרמב"ם בפירושו כתב כלשון הרע"ב ואחר כך בד"ה קלמרים כתב כלשון הר"ש הנ"ל:

פרק ג

משנה א

[אות יט] **מטילין אותו לחומרו בזיתים**. וכן מטילים לחומרא דשיעורו בכונס משקה לענין ההיא דלקמן (פ"ח מ"ב) כדאיתא במתני' שם ולענין ההיא דלקמן (סוף פ"ט):

[אות כ] **הרע"ב ד"ה שיעור כ"ח. אבל חזר ויחדה.** עי' בסוגיא דשבת (ס"פ המצניע) דדעת רש"י ותוס' שם דאפילו יחדו לא מקבל טומאה וההיא דלקמן (רפי"ז) היינו בכלי עץ [*ומ"ש הרע"ב הוא אליביה דרבא שם]:

משנה ב

[אות כא] **תוי"ט סד"ה ר"מ אומר. הבלתי נהוגים בדורינו.** במג"א (סי' ריח סק"ג) כתב דמדברי תוס' זבחים (דף ה') לא משמע כן:

[אות כב] **תי"ט ד"ה הלפס. שיעורן בזיתים מדרבנן.** קשה לי ממתני' דלקמן (פ"ח מ"ב) נקבו העשוי לאוכלין שיעורן כזית ועי' בהרע"ב שם דנקב המטהר מטומאה אינו מציל וא"כ כיון דמדאורייתא בניקב כשרש קטן טהור בכה"ג לא לציל. שוב ראיתי דלק"מ דדברי תוס' רק במיוחד לאוכלים ומשקים:

משנה ז

[אות כג] **הנוגע בחומר טמא.** ומודים בזה החכמים דמתני' ה' משום דמיחם [צריך] לטפלו כמ"ש הר"ש (במתני' ה') בשם התוספתא:

משנה ח

[אות כד] **בהרע"ב ד"ה ומטהר בשל חרס. א"נ נקב שבפי משפך.** הר"ש כ"כ בדרך וכי תימא. וכתב עלה אכתי לר"ע מ"ש משפך חרס מחבית חרס. היינו דס"ל להר"ש כיון דרע"ק מטמא בשל עץ ולא ס"ל לסברא דסופו להסיר הסתימה א"כ גם בחרס יטמא כמו בחבית ולענין זה הסברא דסופו להסיר הסתימה לא ניחא ליה להר"ש לחלק בין מינו לאינו מינו והר"ב ס"ל דגם בזה יש לחלק בין מינו לאינו מינו:

פרק ה

משנה ג

[אות כה] **תי"ט סד"ה דברי ר"מ. ועוד דר"מ מחמיר.** בפר"ח הקשה הא הך טומאה דרבנן הוא והו"ל לפסוק מספק האיבעי לקולא. וע"ש:

משנה ד

[אות כו] **תי"ט ד"ה טמא. אלא לפרש כיצד שלא לדעת.** כך משמע בתוספתא ואי לאו משום האי תוספתא הייתי מפרש דג' ענינים הם מאחורו משום דלא חשיב היסק ולא מבפנים כו' ומיהו לא יתכן כו' (כצ"ל):

משנה ו

[אות כז] **הרע"ב ד"ה מעפר ולמטן. אם נגע**. והרא"ש כתב דאם האוכלים (או) השרץ טמונים בעפר אם נגע בתנור טמאים. ומטמא לתנור אבל לא מחמת אויר שהעפר בטלה לאויר התנור. אבל מעפר ולמעלן מטמא באויר. וכ"כ גם כן הגאון מהר"א ווילנא זצ"ל:

פרק ח

משנה ה

[אות כח] **הרע"ב ד"ה ונפל לאויר. ואינה מטמא**. עיין מקואות (פ"י משנה ח') ובתי"ט שם:

משנה יא

[אות כט] **תי"ט ד"ה נטמא. הוא פי' הרמב"ם**. והיינו שיש לו דבילה בפיו והכתה הקוץ ויצא הדם והכניס אצבעו לפיו למוץ הדם. תטמא הדבילה מהדם. או שנכוה ונתן אצבעו לפיו שרצונו להוציא המשקה מפיו ולעוקרו במציצת אצבעו נטמא הדבילה מהרוק:

פרק ט

משנה ז

[אות ל] **תי"ט ד"ה היה עגול. ולא יכולתי לעמוד**. כך הקשה בשו"ת מנחם עזריה (סי' פ"ה) וע"ש מה שתירץ:

פרק יא

משנה א

[אות לא] **תוי"ט ד"ה חזרו לטומאתן. ומש"ה לא סגי**. ובמהרש"א שם כ' דהטעם דהוי כחוכא ואיטלולי להצריך הערב שמש ולא טבילה:

[אות לב] **בא"ד דכלי מתכות הדבר קשה**. לשון זה אינו מובן לי דהא בלא"ה כיון דהטעם משום גדר מי חטאת והיינו שלא תשתכח תורת מי חטאת וזה ממילא ל"ש אלא בכלי מתכות דבעי הזאה ג' וז'. אבל בשאר כלים דלא שייך בהן מי חטאת אין אנו חוששין אם ישברם לטהרם. ובתו' (פ"ק דשבת ד"ה הניחא למ"ד כו') כתבו וטעמא דרשב"ג דס"ל דרק בטומאת מת אמרו משום דט"מ הוא זמן מרובה וישבר ולא ירצו להמתין עכ"ל. נלפע"ד דכוונתם דלמסקנא דהטעם שמא לא יקבנו בכדי טהרתו או שמא יאמרו טבילה בת יומא עולה. לכ"ע הטעם הכי הוא. דדחיקא הוא להם לומר דלרשב"ג קיימי' בטעם

ראשון דמשום גדר מי חטאת כדפי' הר"ש והרע"ב. ולזה פירשו הטעם דטעמא דרשב"ג דשאר טומאות שאין דרכו לשברם כלל רק בט"מ. דקשה עליה להמתין ג' וז'. ות"ק ס"ל דגם בשאר טומאות חיישי' לזה. אלא דמ"מ רק במתכת דבשאר כלים אין דרכם לשבר כמ"ש הר"ש. ולישנא דהר"ש צ"ע. ועי' לקמן (פי"ד מ"ז) בהרע"ב שם:

משנה ו

[אות לג] **תוי"ט סד"ה ומצופה. בריש פ"ב**. צ"ל פכ"ב:

פרק יב

משנה ו

[אות לד] **תי"ט ד"ה שנחלקה לשנים. אמרינן א"א לצמצם**. לק"מ דשאני תנור דאיכא גומות. ולכ"ע א"א לצמצם כדמשני הש"ס פ"ב דבכורות. וע' בתוס' שם דקי"ל דבידי אדם אפשר לצמצם א"כ אתיא הכא אליבא דהלכתא. אך להרמב"ם שכתב (בפ"ט מהלכות רוצח ה"ח) דבידי אדם א"א לצמצם. קשה אמאי פסק למשנתינו דהכא בטבלא. ואין לומר דבטבלא כל א' טהור דהוי ס"ס ספק הוא המיעוט וספק נחתך במצומצם לחצאין וכעין מ"ש תוס' שם בשם הר"ש מוינבלא דא"כ גם בתנור יהיה טהור מה"ט. וע"כ דהוי ספק טומאה ברה"י דאפי' ס"ס טמא א"כ גם בטבלא כן וצ"ע:

משנה ז

[אות לה] **תו"ח ד"ה פחות מכאן כו'. שיעזבוהו על צורתו שלא**. צ"ל כ"ש שלא ישתמש בו:

פרק יג

משנה א

[אות לו] **הרע"ב ד"ה השחור. לפי שהם משירים**. והוא מלה"כ מרחם משחר (תהלים ק"י):

משנה ו

[אות לז] **תוי"ט ד"ה טבעת. דאמרינן בית קבול**. לא ידעתי איה איפוא מקומו הא אדרבה בסוכה (דף י"ב ע"ב) איתא מהו דתימא ב"ק העשוי למלאות ל"ש ב"ק קמ"ל. הרי דבאמת שמיה ב"ק. ובתוס' שם הסכים דאפילו עשוי למלאות לעולם שמי' ב"ק ועיין פ"ק דשבת (די"ז ע"א ד"ה ועל שאר כו'). וצלע"ג [וע' בר"ש פרק כ"ו מ"ב]:

פרק טו

משנה א

[אות לח] **כוורת הקש**. וא"ת הא לא כתיב בפרשה לענין טומאת מת אלא כ"ע ועור ובגד ושק. וי"ל דקש נמי חשיב של עץ כדאמרינן ברכות (דף מ') פרי שאכל אדם הראשון חטה היה א"נ הך טומאה דרבנן היא תוס' (פ"ו דשבת דף ס"ו ע"א):

פרק יז

משנה ה

[אות לט] **שיהיו מקדשין כל שהן**. ור"מ לשיטתו דס"ל בערלה (פ"ג מ"ז) דאת שדרכו מקדש מש"ה ס"ל דסתם רמונים אין מקדשים בכ"ש. ור"י לשיטתו דס"ל פ"ק דביצה (דף ד') גבי עגול דבילה דכל שדרכו הוא מקדש בכ"ש מש"ה אמר כאן דלא הוזכרו רמוני בדאן אלא שיהיו מתעשרים ולר"ל דס"ל בפ"ק דביצה דבההיא דערלה הנ"ל דר"מ אמר כל שדרכו. צ"ל דר"מ ור"י פליגי במציאות דר"מ ס"ל דסתם רמונים אפי' כל שדרכו לא הוי. ור"י ס"ל דהוי כל שדרכו. הר"ש. וכ"כ תוס' זבחים (דע"ב ע"ב) ולפמ"ש תוס' בזבחים (דע"ג ע"א ד"ה ר"מ וכו') בחד תירוצא דהכי אמר ר"מ דכל שדרכו מקדש בכ"ש מדאורייתא מש"ה באיסור דרבנן את שדרכו מקדש י"ל גם לר"ל דסתם רמונים הוי לכ"ע בכלל כל שדרכו והא דאר"מ הכא שיהא מקדשים בכ"ש היינו שיהא מקדשים אף באיסורי דרבנן. ור"י לטעמיה דס"ל גבי עגולי דאפילו בדרבנן אמרי' כל שדרכו. מש"ה לענין קידוש ליכא נ"מ בין סתם רמונים לרמוני בדאן. וגם לאינך תירוצם דתוס' שם עכ"פ בב' דרבנן כגון תרומת פירות בזה"ז בטילה ס"ל לר"מ דכל שדרכו אינו מקדש דזהו ממש דינא דעגולי דבילה. אבל בדבר דאת שדרכו י"ל דגם בזה לא בטילה וא"נ י"ל דלענין זה הוזכרו רמוני בדאן שיקדש בכ"ש אף ברמוני תרומה בזה"ז. וצ"ע:

משנה יא

[אות מ] **כמלא לוגמיו ביה"כ**. גם לענין קידוש הדין כן דצריך שיטעום כמלא לוגמיו כפי מה שהוא אדם תוס' יומא (ד"פ). ובפסחים (ד' ק"ז):

משנה יג

[אות מא] **תי"ט ד"ה חוץ מכלב. לעיל רפ"ו**. צ"ל רפ"י:

משנה טו

[אות מב] **מן הנייר**. ע' לעיל (פ"ב מ"ה) בתי"ט ד"ה והנייר (* [ומ"ש רבינו שם אות י"ז]:

[אות מג] **שיש להם מעשה**. טהרות (פ"ח מ"ו). מכשירין (ספ"ג ורפ"ו) דשם:

פרק יח

משנה ב

[אות מד] **הרע"ב ד"ה בזמן שבתוכה. ובסיס לדבר האסור**. ומ"מ משמע דווקא בזמן שיש עליה מעות אבל אין עליה מעות אע"ג דהיה עליה בבה"ש שרי לגוררו ואתיא מתני' כר"ש דלית ליה מגו דאתקצאי גמ' פ"ג דשבת [* דף מ"ד ע"ב וע"ש דף מ"ו ע"א]:

[אות מה] **בא"ד שהיא עיקר הכלי**. ובחדושי הרשב"א (פ"ג דשבת) כתב בשם רבינו אפרים דמיירי בשיש בשידה פירות או כלים והלכך בשאינו נשמטת הו"ל כלי אחד ונעשה בסיס לדבר איסור ולדבר המותר ומותר לגוררו ע"ש:

פרק יט

משנה ד

[אות מו] **הר"ב ד"ה מטמא שנים. והמיזרן כ"ז שלא פי'**. ותמוה לי דלענ"ד היה נראה דהמזרן הוי כמטה עצמה וכן לר' יוסי עד עשרה טפחים ואף בפירש מטמא ב'. ושאני במתני' שאח"ז דהתם כרך המזרן לאחר שנטמאת המטה במדרס. וצל"ע. אח"כ מצאתי ת"ל במ"ל שהוציא כן מדברי הרמב"ם ולא הביא שם דברי הר"ש והרע"ב:

משנה ט

[אות מז] **מפני שבטל העיקר**. וכן לקמן (פרק כ"ב מ"ז):

פרק כד

משנה י

[אות מח] **תי"ט ד"ה שלשה מפצים. וכן מתטמא במת**. בשבת (דף ע"ו בתוס' ד"ה ואר"ש) כתבו דמפץ לא מטמא במת אלא כשמטמא בזב דהיינו שיחדו לכך. וא"כ הכא בשל צבעים דאינו מטמא בזב גם במת לא ליטמא. וצ"ל כמ"ש הר"ש כאן דהתם מיירי במפץ של שיפה וגמי והכא מיירי במפץ של עץ:

משנה יז

[אות מט] **הרע"ב ד"ה טלייה על צידה כו'. וכלי עץ כו' נמי טהור מכלום**. אינו מדוקדק דהא במיוחד למדרס גם בבאים במדה טמאים וכמ"ש הרע"ב לעיל (פכ"ד מ"ד):

פרק כו

משנה ב

[אות נ] **הרע"ב ד"ה צרור המעות. משום דלהוצאה ניתנו**. ומש"ה כשנטל ממנו המעות מתפשט העור ואין כאן בית קיבול. וכ"כ הר"ש והרמב"ם. ועיין בתוס' שבת (דף ס"ג ע"ב ד"ה מנין לאריג כו') שכתבו דלא משכחת פשוטי כלי עור דטהור אלא בקשין דא"א לקפלו ולהניח בו מידי אבל כל שאפשר לקפלו ולהניח בו דבר הוי בית קיבול עיי"ש. והובא ג"כ במ"ל (פ"א מה' כלים). א"כ הכא דהניח בו מעות ממילא אפשר לקפלו. אף שנטל המעות ונתפשט מ"מ הא אפשר לחזור ולקפל ולהניח בו מעות וצ"ע:

משנה ט

[אות נא] **דברי רבי יהודה**. במגיני שלמה פ"ה דשבת (ד' נ"ב) הקשה דהא ר"י סבר שם דמעשה לתקן לאו מעשה הוא. וה"נ שהמעשה לצורך תיקון רצועות וסנדלים הוי מעשה לתקן ותירץ דדוקא אם כבר נטמא בזה ס"ל לר"י דבעינן מעשה לקלקל אבל לטמא מכאן ולהבא מודה ר"י. והא דקתני עור שהוא טמא מדרס היינו שראוי וטמא מדרס כמ"ש הר"ש והרע"ב לעיל (פ"ב מ"ו) עיי"ש:

פרק כז

משנה ט

[אות נב] **אמר רבי יוסי**. פלוגתייהו דר"מ ור"י אם טומאת בית הסתרים מטמא במגע דר"מ סבר דמטמא ומש"ה סבר דטמא מגע מדרס דמיד כשנעשה מדרס נגעו זה בזה בעודם מחוברים וכל מקצת נעשה ג"כ מגע מדרס. ור"י סבר דעודם מחוברים לא מטמאי זה מזה דבמקום חבורן הוי בית הסתרים ואינו טמא אא"כ נגע בו הזב דהיינו שדרס עליה הזב כשהוא יחף דנגע בו כשדרס ברגל וחל בבת א' טומאת מדרס וטומאת מגע מדרס. או שדרס עליה במנעל דבשעת מדרס נעשה ג"כ טומאת מגע מדרס שנגע זה בסנדל. ואינו טהור אא"כ כשדרס הי' פשוטי כלי עץ מפסיק בין רגליו לבגד. וגם בעי' שלא היה הסדין מכופל בשעה שדרס דב' ראשים אינם נוגעים זה בזה בגלוי ולא חל עליה טומאת מגע מדרס. ואם אח"כ נתכפל הבגד או אח"כ נגע בו הזב אינו טמא טומאת מגע דלא אתי טומאת מגע דקיל וחייל על טומאת מדרס החמור אלא א"כ באו בב"א. זהו העולה מדברי תוספות חולין ובמנחות:

[אות נג] **תו"ח סד"ה בר"ב ד"ה אא"כ נגע. ואיך יפרש גמ' דמנחות הנ"ל וצ"ע**. ככל החזיון הזה אמור במשנה למלך שם:

פרק כח

משנה ח

[אות נד] **הר"ב ד"ה הרי אלו. ויש בכל הבגד בכללו**. אבל בתוס' (פ"ג דשבת דף מ"ז ד"ה בגדי כו') כתבו בשם ר"ת דגרסי' הכא אעפ"י שאין בהם שלשה על שלשה ומיירי בחתיכה אחת דבבגדי עניים מטמא מדרס אף אם אין בו שלשה טפחים וההיא דלעיל (פכ"ז מ"ב) מיירי בבגדי עשירים ואפ"ה קתני שם משום שלש על שלש לטמא מת דאין חילוק בין עניים לעשירים אלא בטומאת מדרס דתלוי ביחוד מה שאדם רגיל ליחד הלכך פחות משלשה ביד עשיר אין מטמא מדרס דאין דרכם לייחדו ע"ש. ועי' בהר"ש דמסיק כפי' הרע"ב. ומ"מ כ' דמשנתינו דהכא דוקא ביד עני אבל ביד עשיר לא חשיב כיון שעשוי מחתיכות קטנות (* כ"מ ואולי כוונת רבינו דהר"ש מסיק כגרסת הרע"ב. דהר"ש מוקי משנתינו בטלית שבלתה יעו"ש. והר"ב פי' כהרמב"ם עיין בפי' הרא"ש ויש לעיין):

פרק ל

משנה ד

[אות נה] **אמר רבי יוסי**. אף דר"י היה רבו של רבי. מ"מ היה להם סדרי משנה קודם רבי. וכ"כ תוס' בב"ק (צ"ד ע"ב ד"ה בימי רבי כו') שהמשניות (היה) [היו] קודם רבי אלא שהוא סדרם. ועי' מ"ש (פ"א מ"א) דפסחים: